

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูล ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนเป็นผู้มีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการเรียนและประเมินผลการเรียนของตนเองแสดงออกอย่างอิสระเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ เรียนรู้จากสภาพจริง จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับสังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและสร้างสรรค์ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนเดิมผู้สอนเป็น “ผู้นำเสนอ” เช่นเป็นผู้อธิบาย บรรยายเนื้อหาโดยส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนแปลงไป กระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนต้องกำหนดใหม่เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดรับกับความต้องการความสามารถ ความสนใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้ของผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียนจะต้องร่วมกันก้าวไปสู่สัมฤทธิ์ผลของการศึกษาและการพัฒนาคน บทบาทของผู้สอนต้องเป็นผู้จัดการที่คอยควบคุมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ในขณะที่ผู้เรียนต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้รับเป็นผู้แสวงหาและเรียนรู้ด้วยการคิด ด้วยการปฏิบัติอย่างแท้จริง ไม่ใช่จดจำเพียงอย่างเดียว (กรมวิชาการ. 2545 : 6)

การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ควรมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนจากการปฏิบัติจริงและการเรียนแบบบูรณาการ

การใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการคิดและกระบวนการการแก้ปัญหาไปสอดแทรกในการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่างๆ ก็จะมีการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการการเรียนการสอนเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนร่วมกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2545 : 21) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งใน 8 สาระที่จัดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกลุ่มสาระที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เป็นกลุ่มสาระที่มีความหมาย และมีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยตรง เพราะครอบคลุมเรื่องสุขภาพที่เป็นพื้นฐานจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละคน โดยมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านสาระความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องรู้ ด้านการสร้างเจตคติและค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ รวมทั้งทักษะกระบวนการปฏิบัติในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่ยั่งยืน ซึ่งการมีสุขภาพดีเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกของคนไทยที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นนโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถยืนหยัดอย่างไทยในประชาคมโลกทั้งปัจจุบันและอนาคต จึงกล่าวได้ว่า สุขศึกษาและพลศึกษาจึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประชากร โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา และการบริหารจัดการชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ อันเป็นองค์ประกอบของการมีภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 1)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษา จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนารอบด้านจากสาระต่าง ๆ คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิต และครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ การป้องกันโรค และความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งสามารถจัดให้สอดคล้องเชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ อีก 7 กลุ่ม และยังนำไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเติมเต็มให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย การเรียนรู้สุขศึกษาในโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงและการสอนวิชาสุขศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า เพื่อแสวงหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพมาใช้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และการสอนสุขศึกษาในปัจจุบัน ควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้าน

ปัญญา พัฒนาระบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เข้าใจธรรมชาติของชีวิต รู้จักและเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น มี คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม

จากรายงานแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านโตะบาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาอย่างไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ กล่าวคือ ปีการศึกษา 2550 และปีการศึกษา 2551 ที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 78.53 และร้อยละ 79.26 ซึ่งยังไม่ถึงเกณฑ์ ร้อยละ 80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุไม่ว่าจะเป็นครู เนื้อหาวิชา กิจกรรม การเรียนการสอน และนักเรียนหรืออาจว่าการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมายังไม่มีกิจกรรมหรือสื่อ การสอนที่น่าสนใจ รวมทั้งเนื้อหาที่เรียนเป็นนามธรรมทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหายากและมีปัญหาใน การเรียน ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้นยังจะส่งผลต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวันของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนที่ดีต้องมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีทักษะในการ แสวงหาความรู้ เกิดการคิด การค้นคว้า ทดลอง ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นการ จัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุขมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุก ขั้นตอนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสมอง การคิดและสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 5-6) ซึ่งมีวิธีการสอนอย่างหลากหลาย เช่น วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบร่วมมือ วิธีสอนแบบสืบ เสาะหาความรู้ และวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่เน้นการบูรณาการทั้งหลักสูตรและการ เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เกิดจากการสอนแบบ สตอรีไลน์จะเป็นการ เรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (วลัย พานิช. 2542 : 1) ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ออกมาจากจินตนาการ แนวความคิดและประสบการณ์ ของตนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนต้องอาศัยการใช้ทักษะการคิด การอธิบาย เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (อรทัย มูลคำและคณะ. 2542 : 34-35) ลักษณะเด่นของวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์เป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่มีการดำเนินเรื่อง หรือผูกเรื่องให้มีความต่อเนื่องประจวบเหมาะเชื่อมโดยมีคำถามสำคัญเป็นตัวเชื่อมการดำเนินเรื่องหรือ เปิดประเด็นในการดำเนินเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษา ปฏิบัติ และคิดอย่างอิสระใน ทุกขั้นตอน ทำให้ได้พัฒนาความคิดระดับสูงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ค้นพบ สืบค้น สร้างการทำทหายให้สำรวจและสร้างจินตนาการ ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ หลักที่สำคัญของวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์คือ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางร่างกาย

สติปัญญา อารมณ์และสังคมโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมตามประสบการณ์ของตน เป็นประสบการณ์จริงในชีวิตทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง (ชาริณี วิทยานีวรรตน์. 2542 : 3 ; อ้างถึงใน Lipka. 1997 : 12)

วิธีสอนแบบสตอรีไลน์เป็นนวัตกรรมการบูรณาการการเรียนการสอนที่ได้รับ ความนิยมเป็นอย่างมากในหลายประเทศของทวีปยุโรป ผู้ที่ได้คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมนี้ คือ Dr. Steve Bell ซึ่งลักษณะของการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นการนำทฤษฎีการเรียนรู้หลายทฤษฎีมา ใช้ร่วมกัน เช่น การบูรณาการการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนเชื่อมออกไปสู่วิถีชีวิตจริง การค้นคว้าหาความรู้และการสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเองเป็นต้น ดังนั้นเพื่อประโยชน์แห่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนสามารถยืดหยุ่น เวลาและกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม การดำเนินการเช่นนี้ทำให้การเรียน การสอนเป็นไปโดยธรรมชาติ มีชีวิตชีวา สอดคล้องกับความต้องการสร้างความสนุกสนานและทำให้ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ผลงานแต่ละชิ้นที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ในกิจกรรมการเรียน การสอนจะช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ได้เรียน ไปพร้อมๆ กัน การเรียนรู้เหล่านั้นย่อมมีความหมายและเป็นสิ่งที่น่าจดจำมากกว่าตำราเรียนและที่ สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สามารถพัฒนาความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการและพัฒนาการและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้สูงขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับประโยชน์จากการเปิดกว้างของคำถามซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้มาสร้างสรรค์งาน ได้ตามความสามารถของตนเอง (อรทัย มูลคำ, 2542)

การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์นั้น ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนหรือ การบอกข้อมูลมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกันในหลายรูปแบบ และเป็นผู้แนะแนวทางการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างแนวคิดของตนไว้ก่อนแล้วเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้พิสูจน์แนวคิดหรือข้อค้นพบใหม่ๆ โดยการตั้งคำถาม ส่วนผู้เรียนต้องใช้ประสบการณ์ หรือความรู้เดิมที่มี อยู่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ โดยผู้เรียนต้องตอบ คำถามหลักของผู้สอนไปค้นหาคำตอบ ใช้ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการ แก้ปัญหาตลอดจนทักษะการจัดการเพื่อที่จะเติมเรื่องราวหรือประสบการณ์ให้เต็มและต้องพร้อมที่ จะพิสูจน์ข้อค้นพบหรือพิสูจน์แนวคิดของตนเอง(พิมพันธ์ เฉชะคุปต์และวลัย พานิช, 2543 : 35-36) และยังพบว่าการสอนแบบสตอรีไลน์ช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น อย่างมากและสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นอีกด้วย (สุรินทร วัจนะ ฮาด, 2544 : 127) และอีกประการหนึ่งก็คือ การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ยังหลอมรวมวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันได้ สามารถที่จะมีเวลาและจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง บรรยากาศที่ดีสนุกสนาน ผู้เรียน

ก็อยากเรียน ขอเพียงให้ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ และมีความเป็นกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือ เสนอแนะและตั้งคำถามทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2543) และการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ทำให้เด็กได้คิด จากคำถามของครูแต่ละตอนที่ครูกระตุ้นให้เด็กเดินเรื่องเชื่อมโยงความรู้จากชีวิตจริง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545 : 45) การหาคำตอบในกิจกรรมการเรียนช่วยให้เด็กต้องใช้ทักษะการ คิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการจัดการเพื่อเติมเรื่องราว ประสบการณ์ให้เต็มและพร้อมที่จะพิสูจน์ข้อค้นพบหรือพิสูจน์แนวคิดของตนเอง นอกจากนี้การเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ยังให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นเรื่องการตัดสินใจและการแก้ปัญหาซึ่งจะช่วยพัฒนาการด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติแก่ผู้เรียนด้วย (วลัย พานิช, 2542 : 1) ลักษณะของวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในหลายด้าน ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การเรียนการสอนโดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความมั่นใจในการเรียน อยากรู้ อยากเห็นในสิ่งใหม่ ๆ และสามารถที่จะเชื่อมโยงความรู้ในชั้นเรียนไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์นั้นจะมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์หรือที่เรียกว่า กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยผู้สอนใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง และยังเป็น การเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อบรรลุเป้าหมาย พัฒนาศักยภาพของ ผู้เรียนและเหมาะสมแก่สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง การมีนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการบูรณาการ หลักสูตรและกระบวนการสอนแก่ผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผล ของวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา สุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.1 ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.2 ความสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 1.4 หลักในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 1.5 บทบาทผู้สอนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 1.6 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์

- 2.1 ความหมายของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.2 ความเชื่อพื้นฐานของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.3 หลักการของวิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.4 ขั้นตอนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.5 รูปแบบการเขียนแผนการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.6 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.7 กลไกการสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.8 การดำเนินเรื่องในการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.9 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.10 ข้อพิจารณาในการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.11 ประโยชน์ของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์
- 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสอนแบบสตอรีไลน์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

- 3.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3.3 ลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3.4 การใช้แรงจูงใจในการเรียนการสอน
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.1 ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มีผู้ให้ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้
 วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 7) กล่าวถึง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่มีคุณค่าเพราะเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะสนับสนุนให้ความเชื่อว่า “มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง ” บรรลุผลในวิธีการนี้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมเต็มที่ต่อการเรียนรู้ของตนเป็นแนวทางที่จะผลักดันผู้เรียนไปสู่การบรรลุศักยภาพของตนโดยส่งเสริมความคิดของผู้เรียนและอำนวยความสะดวกให้พัฒนาศักยภาพของตนเองเต็มที่ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 4) กล่าวเพิ่มเติมว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ วิธีการที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตน

ชนาธิป พรกุล (2543 : 50) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลองและการสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงหมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อารี พันธุ์ณี (2544 : 144) กล่าวว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดริเริ่ม ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ หรือสิ่งที่เด็กสนใจด้วยตนเอง

พัฒนา ชัชพงศ์ (2544 : 8) กล่าวว่า การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นถึงความสนใจ ความต้องการและการศึกษาด้วยตัวเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดเตรียมและสนับสนุนการเรียนทางอ้อม เด็กคือผู้แสดง ส่วนผู้สอนเป็นผู้กำกับอยู่รอบนอก คอยสังเกต ตั้งคำถาม กระตุ้นให้คิด ให้กำลังใจและสร้างบรรยากาศของความสุขในการเรียนรู้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 18-19) กล่าวถึงการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก การจัดการเรียนการสอนจะเน้นกิจกรรมและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้อง

เป็นไปอย่างมีจุดประสงค์ สามารถสร้างสุขและเสริมปัญญาให้แก่เด็กเป็นการสอนที่มุ่งสนองตอบความต้องการของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของผู้สอนและผู้เรียนหรือจากผู้เรียนเองโดยมีข้อตกลงกับผู้สอน

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญและมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการริเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถและวัยของเด็ก ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้

1.2 ความสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ในสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วทำให้ประเทศพัฒนาสิ่งที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในด้านต่างๆ รวมถึงการพัฒนาคนให้มีคุณภาพไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดวิกฤติขึ้นในสังคมอย่างรุนแรง ทำให้ต้องทบทวนการจัดการศึกษาใหม่เพราะการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยและเพื่อให้อุทิศชีวิตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาจึงต้องปรับให้ทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่(วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2541 : 1-2)

ดังนั้น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเดิมที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมาสู่การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากเป็นลำดับแรกเพื่อพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพที่จะพัฒนาประเทศต่อไป

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 8-9) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

อัจฉรา วงศ์โสธร กล่าวว่า การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดการพัฒนาขึ้น

Lang และคนอื่นๆ ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วนด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Driscoll มองการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย

Sharan & Sharan กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางควรเริ่มต้นที่ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนควรวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ผู้เรียนทุกวัยจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด สนุกที่สุดหากเขาได้เรียนรู้เนื้อหาและความคิดรวบยอดต่างๆ จากกิจกรรมแทนการบอกเล่า

นอกจากนี้ Morrison (1998 : 257 อ้างถึงในกุลยา ดันติผลาชีวะ, 2543 : 29) กล่าวว่า การสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตามแนวคิดพื้นฐานปรัชญานิยม เชื่อว่า ผู้เรียนจะพัฒนาและก้าวหน้าได้เกิดจากตัวผู้เรียนและความสนใจของผู้เรียนเองไม่ใช่เนื้อหาวิชา ผู้สอนมีหน้าที่วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือบุคคลสำคัญของการเรียนรู้ ผู้สอนคือผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและสิ่งที่ต้องการเรียนตามความสนใจและความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละคน ครูเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้โดยเตรียมเนื้อหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.4 หลักในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นักการศึกษาได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 7) ได้กล่าวถึง หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกรักใคร่ของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองจึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้
4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ หากผู้เรียนมีทักษะในเรื่องกระบวนการเรียนรู้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆ ที่ต้องการ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 30) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมี 2 ประการ คือ ประการแรก กิจกรรมการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อความ มโนทัศน์และหลักการด้วยความเข้าใจอย่างรอบรู้เป็นอย่างดี สามารถนำไปประยุกต์ได้ ตอบคำถามได้ ค้นหาคำตอบได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ประการที่สอง คือ สิ่ง que ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นตัวกลางที่นำไปสู่การเรียนรู้ทางอ้อมที่สำคัญ เช่น การดำเนินชีวิต การรู้จัก สังคม การควบคุมอารมณ์ การร่วมมือที่นำไปสู่การเปรียบเทียบสถานการณ์ต่างๆ อย่างเข้าใจ

ทิสนา แคมมณีและคณะ (2543 : 15-16) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม
3. ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544 : 1-2) เสนอว่า หลักสำคัญของการศึกษาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึง

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง คือ ให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สืบค้นความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. เป็นการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ คือ รู้วิธีการของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

5. เน้นการประเมินตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6. เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน
7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถนำมาสรุปเป็นหลักในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ว่า ในการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.5 บทบาทผู้สอนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผู้สอนเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากในการทำให้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีความหมายต่อการเรียนของเด็ก บทบาทผู้สอนจะเปลี่ยนจากเน้นตนเป็นผู้รู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่สร้างการเรียนรู้จากกิจกรรมการทำงานเพื่อการเรียนรู้ เด็กได้มีส่วนร่วมในชั่วโมงสอนที่ทำให้เด็กสนใจกระบวนการเรียนการสอน กล้าแสดงออก สนุกกับการคิดค้นงานทางการเรียน

(กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2544 : 23)

บทบาทของผู้สอนประกอบด้วยบทบาทหลายประการ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะของผู้วางแผนการเรียนรู้ มี 2 บทบาท คือ

1.1 ผู้ย้อยหลักสูตรสู่กระบวนการเรียนการสอน โดยนำเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรมาตีเป็นมโนทัศน์ ตามหลักการ กฎและข้อเท็จจริงให้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหน่วยเนื้อหานั้นๆ

1.2 ผู้พัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ การใช้ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการสื่อเนื้อหาไปสู่ผู้เรียนมาก ผู้สอนต้องจัดระเบียบเนื้อหาที่แสดงถึงความสามารถของผู้สอนที่สนองตอบความแตกต่างของผู้เรียน

2. บทบาทในฐานะผู้จัดหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนต้องนำเนื้อหาวิชาจากจุดประสงค์ของหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรมาออกแบบจัดหน่วยการเรียนรู้ในรายละเอียดตามลำดับ

3. บทบาทในฐานะผู้พัฒนาการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่สำคัญ คือ

3.1 ผู้จูงใจผู้เรียนให้สนใจการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องกระตุ้นหรือรื้อฟื้นกับความสนใจและวิธีการที่ผู้เรียนเลือกใช้การสื่อสารที่นำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีและยอมรับผู้เรียนที่มีความคิดปกติพร้อมให้ความช่วยเหลือ

3.2 ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์และเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามต้องการด้วยความจริงใจ

3.3 ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดอุปกรณ์ การใช้เวลา พื้นที่ห้องเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เครียด สนุกสนาน

3.4 ผู้ประเมินและป้อนข้อมูลกลับ โดยการสังเกตความก้าวหน้าและพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำที่เหมาะสมและจำเป็นกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ที่ถูกต้องตรงประเด็น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543 : 30-35)

ชนาธิป พรกุล (2543 : 63-64) กล่าวว่า ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากเดิมที่เคยเป็นผู้สอนเตรียมเนื้อหาถ่ายทอดให้ผู้เรียนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือ เป็นผู้วางแผนจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

พัฒนา ชัชพงศ์ (2544 : 8-9) ได้เสนอถึงบทบาทผู้สอนว่า ผู้สอนใช้คำถามปลายเปิดที่เด็กสามารถตอบได้ถูกหลายคำตอบ ใช้กิจกรรมหลากหลาย ใช้การชี้แนะทางอ้อม ให้แรงเสริมทางบวกและการกระตุ้น ค่อยๆ ชวนนำทางไปสู่การเรียนรู้และรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน ผู้สอนคอยกำกับอยู่รอบนอก คอยสังเกต ถามคำถาม กระตุ้นให้คิด คอยให้ความช่วยเหลือและป้อนโยนเมื่อเด็กต้องการ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ โดยต้องเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นผู้วางแผน ส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ประเมินการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไข การวางแผนให้มีประสิทธิภาพ

1.6 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีหลายวิธีหรือหลายกิจกรรม ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาและค้นคว้าโดยได้ข้อสรุป ดังนี้

1.6.1 การเรียนการสอนแบบหน่วย (Unit Method) คือ วิธีการสอนที่นำเอาเนื้อหาหลาย ๆ เนื้อหาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันแล้วสร้างหน่วยการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการสอนและคำนึงถึงผู้เรียนว่าจะให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้าง โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนคือความสนใจและความสามารถเป็นหลัก (สาโรช โศภิตรักษ์, 2546 : 67)

1.6.2 การเรียนการสอนแบบอุปนัย คือ กระบวนการที่ผู้สอนสอนจากรายละเอียดปลีกย่อยหรือจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่หรือกฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป โดยการนำเอาตัวอย่าง ข้อมูล เหตุการณ์ สถานการณ์ที่มีหลักการแฝงอยู่มาให้ผู้เรียน ศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์จนสามารถสรุปหลักการหรือกฎเกณฑ์ได้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 15)

1.6.3 การเรียนการสอนแบบใช้คำถาม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่างๆที่เป็นคำถามที่ดีสามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือการประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 74)

1.6.4 การเรียนการสอนแบบ KWL (Know – Want – Learn) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการคิดอย่างรู้ตัวว่าตนคิดอะไร มีวิธีคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความคิดของตนเองได้และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนได้โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจตนเอง มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตน มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการดึงมาใช้ในภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 88)

1.6.5 การเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองโดยให้ผู้เรียน

ได้ศึกษา คิดค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ศึกษาจากใบความรู้ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆซึ่งจะมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว โดยผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือ มีการตรวจสอบความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการตรวจสอบกันเองระหว่างกลุ่มหรือผู้สอนช่วยเหลือในการตรวจสอบความรู้ใหม่ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 126)

1.6.6 การเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Model) คือ กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการศึกษาหาความรู้ตามหลักประชาธิปไตย รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานระบบกลุ่ม การศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยความมั่นใจ(สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 148)

1.6.7 การเรียนการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) คือ กระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือระดมความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนหรือที่กลุ่มมีความสนใจร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบแนวทางหรือแก้ปัญหาาร่วมกัน การจัดการเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและชื่นชมผลงานร่วมกัน (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 23)

1.6.8 การเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) คือกระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่อง ปัญหา หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็นภายหลังของการแสดงบทบาทสมมุติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 53)

1.6.9 การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ (Process) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ได้เรียน “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอน หรือเป็นกระบวนการ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติ ฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 10)

1.6.10 การเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ

ร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 134)

1.6.11 การเรียนการสอนโดยประกอบเพลง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งจัดให้ผู้เรียนผลิตเพลงปลุกเร้าความคิด จินตนาการและสร้างทักษะการสื่อสารสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การสอนที่ใช้ดนตรีและเพลงเป็นสื่อสร้างกิจกรรมช่วยให้ครูและศิษย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าใจสาระของบทเรียนมากขึ้น (ปิตินันท์ สุทธิสาร, 2544)

1.6.12 การเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาทและกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 92)

1.6.13 การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะกระบวนการต่างๆในการวางแผนเพื่อแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและชุมชนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 108)

1.6.14 การเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระหรือศาสตร์ของวิชา/กลุ่มวิชาต่างๆ ที่มีความหมายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2544 : 20)

1.6.15 การเรียนการสอนโดยการทำค่านิยมให้กระจ่าง คือ กระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบสิ่งที่เขาเห็นคุณค่าจนเกิดความกระจ่างในสิ่งที่เขาเห็นคุณค่านั้น โดยถือว่าการที่คนจะเห็นคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเลือกสรรด้วยตัวของเขาเองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม ซึ่งจะเป็แนวทางให้แต่ละคนรู้จักตัวเองและรู้จักผู้อื่นรวมทั้งรู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อม (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 147)

1.6.16 การเรียนการสอนโดยกระบวนการสร้างนิสัย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังคุณลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับระดับขั้นพัฒนาของพฤติกรรมด้านคุณลักษณะซึ่งจะทำให้เกิด Moral Development เป็นกระบวนการเรียนรู้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนคุณลักษณะนิสัยที่ดีและถาวรขึ้นในตัวผู้เรียน (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 172)

1.6.17 การเรียนการสอนโดยใช้นิทาน คือ กระบวนการเรียนรู้ที่นำนิทานเข้ามาเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา เป็นต้น ตลอดจนการสอน

คุณธรรม จริยธรรม การปรับตัวและส่งเสริมการอ่าน จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2545 : 212)

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์

2.1 ความหมายของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ไว้ดังนี้

พิมพันธ์ เชชะคุปต์ (2542 : 3) กล่าวถึงการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ว่าเป็นวิธีการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ การผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำไปสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตัวเองเป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีสมรรถนะการพัฒนาแบบยั่งยืน

วลัย พานิช (2542 : 1 – 2) กล่าวถึงการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้และประสบการณ์เข้าด้วยกัน โดยมาจากคำว่า Story และ Line ซึ่งหมายถึง เส้นทางของเรื่องหรือแนวของเรื่องที่เป็นการดำเนินเรื่องที่เรียงติดต่อกันเป็นลำดับ จุดเส้นเชือกซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ของการจัดการศึกษา เป็นการบูรณาการทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการตั้งคำถามหลัก (Key Questions)

อรทัย มูลคำและคนอื่นๆ (2542 : 34 -35) กล่าวถึงการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ว่าเป็นนวัตกรรมการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหลายประเทศของทวีปยุโรป โดยมีลักษณะการนำวิธีการเรียนรู้หลายๆแบบมารวมกัน อาทิเช่น การบูรณาการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวเพื่อเชื่อมโยงออกไปสู่วิถีชีวิตจริง การค้นคว้าหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่สามารถยืดหยุ่นเวลาและจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

Bell & Fifiel (1998 อ้างถึงใน สมนึก ปฏิปทานนท์, 2542 : 11) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสตอรีไลน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีที่ว่าความรู้ที่มีความซับซ้อนและมีหลายขั้นตอน ดังนั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากความรู้เดิมของผู้เรียนส่วนหนึ่ง และประสบการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่โดยผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองอีกส่วนหนึ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการประสบการณ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การจินตนาการ การตัดสินใจ ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ภายใต้แนวทางการดำเนินเรื่องที่ต่อเนื่องกัน โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ โดยผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง

จากความหมายของการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสตอรีไลน์ที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ไว้ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการศึกษาที่เป็นการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการใช้คำถามหลัก (Key Questions) นำไปสู่การเกิดกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นอิสระเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

2.2 ความเชื่อพื้นฐานของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์

ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาและโลกศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2542 : 2- 4) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์เป็นการบูรณาการความรู้ โดยหัวข้อของสตอรีไลน์จะเขียนไว้อย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับการเขียนเรื่องที่ดีทั่วไปคือ จะมีการวางโครงเรื่อง ตัวละคร และการดำเนินการเอง โดยผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทสำคัญร่วมกันในการสร้างเรื่อง ซึ่งมักเริ่มต้นด้วยประโยคคำถามสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ในวิชาต่างๆที่เคยเรียนออกมาใช้สร้างองค์ความรู้ในเรื่องที่จะสร้างขึ้นใหม่

อรทัย มูลคำและคนอื่นๆ (2542 : 35) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ สรุปได้ว่า วิธีการดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าในทศวรรษหน้าของการจัดการเรียนรู้ของผู้คนที่มีความสามารถในการผสมผสานศาสตร์หลายๆด้านเข้าด้วยกัน โดยสามารถนำศาสตร์เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน เพื่อสามารถจัดการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รวมถึงรูปแบบนวัตกรรมใหม่มีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ในลักษณะดังนี้

1. เป็นองค์ความรู้รวมและสามารถสังเคราะห์เพิ่มพูนได้
2. ผลการเรียนรู้จะคงทนและถาวรขึ้นอยู่กับวิธีการที่ได้มาซึ่งความรู้นั้นและประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. ผู้เรียนจะรู้คุณค่าและสร้างสรรค์ผลงานที่ดีมีความหมายได้โดยผ่านการเรียนรู้จากการกระทำของตนเองด้วยประสบการณ์ตรง

ด้วยความเชื่อดังกล่าว การเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ จึงนำลักษณะการเรียนรู้หลายๆ แบบมาใช้ร่วมกัน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบูรณาการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนเชื่อมโยงออกไปสู่วิถีชีวิตจริง การค้นคว้าหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น เพื่อประโยชน์แห่งการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผลการดำเนินการที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้โดยผลงานที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ขึ้นจากกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาไปพร้อมๆ กันของผู้เรียนแต่ละคนสูงขึ้นเป็นลำดับ

2.3 หลักการของวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เชื่อว่าเด็กต้องมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ผู้สอนต้องตระหนักคุณค่าว่าผู้เรียนทุกคนต้องมีประสบการณ์และทักษะเดิมของตนเองซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียนและผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาติดตามการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เน้นการปฏิบัติและการเสริมแรงซึ่ง การเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ถือว่าเป็น Constructivist Way of Working คือ ให้ผู้เรียนลงมือกระทำ หรือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นเรื่องการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติแก่ผู้เรียน ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ จะได้ประสบการณ์การทำงานซึ่งเป็นการเสริมแรง โดยผู้สอนให้ความสำคัญในการทำงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและมีความหมาย

3. เน้นการเรียนการสอนที่เป็นบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์เป็นวิธีสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการ โดยสามารถรวมวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ สุขศึกษา ศิลปะ สิ่งแวดล้อมและภาษา โดยสอนรวมกันภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกันเพราะในชีวิตประจำวันนั้น คนใน

สังคมอาจต้องใช้กระบวนการคิดที่หลากหลายจากหลายเนื้อหาสาระมาช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2544) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการบูรณาการแบบที่เรียกว่าสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เนื่องจากเป็นการสร้างหัวเรื่อง (Theme) ขึ้นมาแล้วนำความรู้จากวิชาต่างๆ มาโยงสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องนั้นซึ่งบางครั้งเราก็อาจจะเรียกวิธีบูรณาการแบบนี้ว่า สหวิทยาการแบบมีหัวข้อหรือการบูรณาการแบบที่เน้นการนำไปใช้เป็นหลัก (Application-First Approach)

4.เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพซึ่งการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ ความยากง่าย ผู้เรียนทุกคนสามารถ แสดงความสามารถตามศักยภาพของตน

5.เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาวุฒิภาวะทางสังคมโดยร่วมทำกิจกรรมที่หลากหลาย ลักษณะการเรียนรู้มีหลายรูปแบบตั้งแต่เรียนคนเดียว เรียนเป็นคู่ เรียนเป็นกลุ่มย่อย หรือเรียนพร้อมกันทั้งชั้นซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ทางหนึ่ง

6. เน้นเรื่องการตั้งคำถาม (Key Questions) ของผู้สอนซึ่งการตั้งคำถามหลักของผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ เพราะคำถามจะนำไปสู่กิจกรรมที่มีความหลากหลายเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องให้ต่อเนื่องกันเป็นลำดับภายในหัวข้อเดียวกันจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นวิธีจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

Cresswell (2001 : 1-2) ได้เสนอหลักการเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การวางแผน และการสร้างของการสอนแบบสตอรีไลน์ไว้ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. หลักของเรื่อง (The Principle of Story) เรื่องนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการประสบการณ์ที่จะให้กับผู้เรียน เรื่องราวต่างๆ จะช่วยให้เด็กคาดการณ์ สร้างแนวทางและเนื้อหาที่มีความหมายเพื่อการเรียนรู้ในสิ่งที่จะสอน การวางเรื่องต้องเป็นกระชกสะท้อนชีวิตจริง

2. หลักของการคาดการณ์ (The Principle of Anticipation) การวางเรื่องที่ดีทำให้เด็กได้คาดการณ์ด้วยความสนุกและน่าตื่นเต้นว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป เด็กจะติดตามเรื่องที่ละ

ตอนด้วยความกระตือรือร้น การคาดการณ์ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเพราะเด็กเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่เขาเป็นเจ้าของ

3. หลักของการต่อเรื่องของครูผู้สอน (The Principle of the Teacher's Rope)

การเดินเรื่องเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีผู้สอนคอยควบคุมการต่อเรื่องให้ผู้เรียนเดินไปตามแนวทางที่ผู้สอนได้วางแผนไว้และลงมือปฏิบัติกิจกรรม ค้นหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามความต้องการของเด็ก

4. หลักของความเป็นเจ้าของ (The Principle of Ownership) ผู้เรียนรู้สึก

รับผิดชอบภาคภูมิใจและกระตือรือร้นในการแสดงบทบาท ผู้สอนกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนสร้างรูปแบบแนวคิดของตนเองและนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนมาวิเคราะห์เชื่อมโยงเพื่อตอบคำถามสำคัญของผู้สอน

5. หลักของบริบท (The Principle of Context) หลักการนี้เชื่อมโยงกับหลักของเรื่อง

การดำเนินเรื่องต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน การเรียนรู้ใหม่จะเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เด็กสร้างความเข้าใจจากสิ่งที่รู้แล้วไปยังสิ่งที่ยังไม่รู้ การสร้างเรื่องที่สะท้อนชีวิตจริง จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เรียนกับชีวิตจริง ทำให้เด็กกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าฝึกทักษะและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

6. หลักของโครงสร้างก่อนทำกิจกรรม (The Structure before Activity Principle)

ก่อนที่จะให้เด็กสร้างรูปแบบแนวคิดของตนเองต้องให้ออกาสเด็กดึงความรู้เดิมออกมาใช้ให้เด็กได้แสวงหาข้อมูล มีการค้นพบ เสนอข้อค้นพบ และพิสูจน์สิ่งที่เขาได้คิดค้นด้วยการเรียนรู้จากกิจกรรมและทักษะหลาย ๆ อย่างที่ครูต้องจัดให้เหมาะสม หลักการนี้สนับสนุนความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนสามารถทำสิ่งที่จะถูกถามได้สำเร็จ แต่พวกเขาต้องได้รับโครงสร้างที่จำเป็นก่อนเป็นอันดับแรก

หลัก 6 ประการนี้ จะเป็นกรอบในการวางแผนหัวเรื่องและอุปกรณ์ที่จะใช้

หลักการเหล่านี้เป็นจุดเน้นในการวางแผน การประเมินและการสอนให้กับเด็กด้วยการสอนแบบสตอรีไลน์

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 43-44) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ฉากและคำถามสำคัญต้องเป็นประสบการณ์ที่เด็กเคยพบเห็น

คุ้นเคย หรือสะสมมาในชีวิตประจำวัน สามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายได้ ไม่ใช่ประสบการณ์ที่ตกแต่งขึ้นใหม่หรือให้เด็กสมมติขึ้นเอง

2. กิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนด้วยการคิดจากการสร้างฉากและการดำเนินเรื่องที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาปัญญาและสังคมซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3. กิจกรรมต้องทำให้เด็กได้ประสานประสบการณ์และความคิดที่หลากหลาย เด็กเล็กอาจประสานภาษา คณิตศาสตร์ สุขศึกษา สังคม เด็กโตต้องประสานเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมตามวิถีชีวิตจริงตามไปด้วย

4. กิจกรรมต้องเป็นกลุ่มตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปถึง 6 คน หรือทั้งชั้นเรียนตามความเหมาะสมของเรื่องที่เด็กต้องเรียนรู้

จากหลักการดังกล่าว จะเห็นว่าสิ่งสำคัญในการสอนแบบสตอรีไลน์นั่นคือ การให้เด็กได้เรียนรู้จากเรื่องราวที่เป็นประสบการณ์ที่เด็กเคยพบเห็นหรือเป็นสิ่งที่สะท้อนชีวิตจริงของเด็ก ให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในการเรียนรู้ประสานกับประสบการณ์ใหม่และความคิดที่หลากหลาย รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกัน

2.4 ขั้นตอนการวางแผนการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีขั้นตอนในการวางแผนการสอนดังนี้ (อรรถพล อนันตวรสกุล, 2542 : 4-5)

1. วิเคราะห์หลักสูตรโดยรวมของทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเรื่อง เพื่อที่จะกำหนดหัวข้อที่จะนำมาบูรณาการ

2. กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยเรียงลำดับหัวข้อแบ่งออกเป็นตอนๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ประการได้แก่ ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต และเหตุการณ์สำคัญในส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของผู้เรียนในการเติมเต็มเรื่องราวต่าง ๆ

3. กำหนดคำถามหลักเพื่อใช้ในการเปิดประเด็นนำเข้าสู่กิจกรรม และเชื่อมโยงเรื่องราวและกิจกรรมในแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน วางรูปแบบกิจกรรมย่อย ๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดปฏิบัติ เพื่อหาคำตอบสำหรับคำถามหลักนั้นๆ กิจกรรมควรมีความหลากหลายและน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมและลักษณะการจัดชั้นเรียน

5. กำหนดแนวทางการประเมินผล ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริงให้มากที่สุด

2.5 รูปแบบของการเขียนแผนการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์

โดยทั่วไปนั้นรูปแบบของการเขียนแผนการสอนจะแบ่งเป็น 8 ช่อง ตามแนวความคิดของวอลีย์ พานิช (2547 : 42 – 43) โดยจะต้องมีหัวข้อเขียนนำเป็นหัวเรื่องก่อนการเขียนแผนการสอน

รูปแบบของแผนการสอน มีดังนี้

ช่องที่ 1 คือ การผูกเรื่องหรือลำดับการดำเนินเรื่อง ซึ่งระบุขั้นตอนของสตอรีไลน์ และเป็นตัวกำหนดฉาก

ช่องที่ 2 คือ คำถามหลัก เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ

ช่องที่ 3 คือ กิจกรรมเป็นกิจกรรมหลากหลายที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะตอบคำถามหลัก

ช่องที่ 4 คือ ลักษณะการจัดชั้นเรียน เป็นการระบุข้อมูลว่าในการจัดกิจกรรมที่กล่าวไว้ในช่อง 3 นั้น มีการจัดกลุ่มผู้เรียนอย่างไรบ้าง

ช่องที่ 5 คือ สื่อการเรียนการสอน เป็นการระบุสื่อที่ผู้สอนจะใช้เพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น แผนที่ เอกสารอ้างอิง เป็นต้น

ช่องที่ 6 คือ ผลงานของผู้เรียน เป็นการระบุผลงานของผู้เรียนเป็น End-Product ของกิจกรรมในช่องที่ 3

ช่องที่ 7 คือ จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Objective Goals) เป็นการวิเคราะห์ว่ากิจกรรมนั้นๆสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ได้ในวิชาใดและจุดประสงค์ใด

ช่องที่ 8 คือ การประเมินผล เป็นการระบุแนวทางของผู้สอนในการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน ซึ่งต้องมีส่วนสัมพันธ์กับช่อง 7 ซึ่งจากลักษณะของรูปแบบของการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์สามารถแสดงได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์

หัวข้อ.....

ลำดับ การ ดำเนิน เรื่อง	คำถาม หลัก	กิจกรรม	การจัด ชั้นเรียน	สื่อ / แหล่ง เรียนรู้	ผลงาน	จุดประสงค์ การเรียนรู้	การ ประเมินผล

ที่มา : สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2544 : 40)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบวิธีสตอรี่ไลน์ มีดังต่อไปนี้

- กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเรียน เรียกว่า เส้นทางเดินเรื่อง (Story line) ให้เหมาะสม หัวข้อเรื่องจะเป็นความคิดรวบยอดหรือหัวข้อย่อยที่ผู้เรียนจะต้องเรียน โดยผู้เป็น โครงเรื่อง ซึ่งมาจากองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิตของตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โครงเรื่องจะเป็น โครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะเรียน
- การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้มีคำถามหลักหรือคำถามสำคัญ (Key Questions) คำถามหลักเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก จะทำหน้าที่ดำเนินเรื่องที่จะเชื่อมโยงแต่ละตอนให้ต่อเนื่องกัน คำถามหลักจะเชื่อมโยงเนื้อหาและกิจกรรมเข้าด้วยกัน
- กิจกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนจะทำกิจกรรมเพื่อตอบคำถาม โดยทำเป็นรายบุคคล หรือร่วมกันทำกิจกรรมอาจจับคู่กันทำกิจกรรม หรือจัดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน หรือร่วมกันทำห้อง โดยกำหนดสื่อหรืออุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำกิจกรรม

4. การประเมินการเรียนรู้ จะประเมินจากคำถามหลักและกิจกรรมเป็นการประเมินในสภาพจริง (Authentic Assessment) ที่สะท้อนให้เห็นผลจากการเรียนรู้ว่าผู้เรียนได้ทำอะไรในด้านการใช้ภาษา ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อน ด้านการแก้ปัญหา และด้านความรู้ เป็นการประเมินด้านคุณภาพและผลการเรียนของผู้เรียน

5. กำหนดเวลาเรียนแต่ละตอน การสอนแบบสตอรีไลน์ ไม่จำเป็นต้องสอนโดยใช้เวลาต่อเนื่องกันเป็นเวลาทั้งวัน แต่ผู้สอนอาจแบ่งเวลาการสอนแต่ละตอนโดยกำหนดเวลาสอนแต่ละตอนตามที่กำหนดหัวข้อเรื่อง และกิจกรรมการเรียนบางตอนใช้เวลา 1 ชั่วโมง บางตอนอาจใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงต่อเนื่องกันแล้วแต่กิจกรรมการเรียน

2.6 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์

การเดินเรื่องในการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นการดำเนินเรื่องหรือผูกเรื่องที่มีความต่อเนื่องประดุจเส้นเชือกโดยมีคำถามสำคัญเป็นตัวเชื่อมการดำเนินเรื่องหรือเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่อง องค์ประกอบของเรื่องที่จะทำให้เกิดเป็นการสอนแบบเดินเรื่องได้นั้น จะต้องมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้ (อรทัย มูลคำและคณะ, 2542 : 46)

1. การจัดฉาก เป็นการระบุเวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ให้ชัดเจน ผู้เรียนอาจสร้างฉากไว้ในห้องเรียนหรือสถานที่ใดที่หนึ่ง

2. ตัวละคร ได้แก่ คนหรือสัตว์ หรือทั้งสองอย่างโดยผู้เรียนต้องเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ผู้คุมดาหรือหุ่นแทนก็ได้ ตัวละครนั้นจะมีบทบาทในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความรู้สึกว่าตัวละครเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของเขาจริงๆ ตัวละครหรือหุ่นที่สร้างขึ้นจะต้องมีความกลมกลืนและมีความสัมพันธ์กับฉากที่สร้างขึ้น

3. วิธีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. ปัญหาที่ต้องแก้ไขหรือเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญ โดยผู้สอนและผู้เรียนสร้างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานที่นั้น ผู้เรียนที่สวมบทบาทต่างๆ ต้องช่วยกัน แก้ไขปัญหานั้น

นอกจากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการนี้แล้ว Smith & Vallerger (2001 : 1) ได้เสนอองค์ประกอบเพิ่มเติม คือ

5. การสรุปกิจกรรม ในตอนจบของเรื่องนักเรียนสามารถแบ่งปันความรู้ของเขากับผู้อื่น โดยผ่านการนำเสนอไปสู่ผู้ปกครองหรือออกไปยังสถานที่จริงเพื่อให้มีโอกาสเปรียบเทียบสิ่งที่เขาสร้างขึ้นกับสภาพจริง

6. การสะท้อนและการประเมิน นักเรียนได้รับโอกาสที่จะสะท้อนและประเมินการเรียนรู้ของตนเองด้วยวิธีที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ

ชาตรี สำราญ (2543 : 86-87) กล่าวถึงการสอนแบบสตอรีไลน์ว่า มีหลักการง่าย ๆ คือ มีการสร้างเรื่องหรือสถานการณ์สมมติที่จะศึกษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียนรู้ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สร้างเรื่องจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบอย่าง คือ

1. ฉากในขณะเวลาหรือสถานที่ใดที่หนึ่ง
 2. ตัวละครเป็นคนหรือสัตว์แน่นอน เด็กแต่ละคนนั้นจะต้องเป็นหนึ่งในตัวละครละครบทนั้นด้วยคือ เป็นผู้แสดง
 3. วิธีชีวิต ครูผู้สอนจะต้องวางแผนให้เด็ก ๆ ไปค้นหาจากสิ่งที่มีอยู่จริงและเดินไปสู่สิ่งที่ต้องการจะพัฒนาให้ดีขึ้น
 4. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลสนองความคิดแบบเด็ก ๆ อย่าให้วัฒนธรรมหรือความต้องการของครูไปครอบงำความต้องการของเด็กเพราะจะทำให้หมดความสนุกได้
- วลัย พานิช (2542 : 2) กล่าวถึงลักษณะของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นวิธีการสอนที่เป็นการเชื่อมโยง หรือผูกเรื่องที่มีการดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่อง ประคองเส้นเชือกโดยใช้เรื่อง (Story) สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนทั้งในด้านเนื้อหา ทักษะการคิด และทักษะทางสังคม โดยองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบวิธีการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์มีการเรียงลำดับ ดังนี้

1. การจัดฉาก (Setting The Scene) เป็นการระบุเวลา สถานที่ สิ่งแวดล้อมต่างๆ
 2. มีตัวละคร (Character) ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับฉากหรือเหตุการณ์ในข้อ 1
 3. การดำเนินชีวิต (A way of Life) เป็นการดำเนินชีวิตหรือเป็นเรื่องราวของตัวละครในข้อ 2
 4. มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น หรือ มีปัญหาที่ต้องแก้ไข (Events , Incidents , Or Real Problems to be Solved) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจมีทั้งทางบวกหรือทางลบก็ได้
- โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนจะถูกเชื่อมโยงจากการใช้คำถามหลัก (Key Questions) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

จากองค์ประกอบสำคัญของการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ ทั้ง 4 อย่าง คือ ฉาก ตัวละคร การดำเนินเรื่อง และมีเหตุการณ์หรือปัญหาที่ต้องแก้ไข อาจจะวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้สร้างสตอรีไลน์ ได้ง่ายขึ้น ดังนี้

1. ผู้สอนขึ้นต้นคำถามว่า เกิดเรื่องราวที่ไหน คือ ฉาก เป็นการเริ่มต้นให้ผู้เรียนได้ทราบที่กำลังจะมีประสบการณ์ใหม่เกิดขึ้น ถือเป็น การเริ่มเข้าสู่บทเรียนหรือเปิดตัวเรื่องในฉาก จะเป็นการระบุสถานที่ เวลา สิ่งแวดล้อมต่างๆ

2. เมื่อมีฉากแล้วต้องมี คน หรือ สัตว์ หรือ สิ่งใดๆมาเกี่ยวข้องกับตัว นั้นคือ คำถามว่ามีใครบ้าง ตัวละครจะทำให้ฉากหรือเหตุการณ์นั้นๆมีความสมจริงมากขึ้น

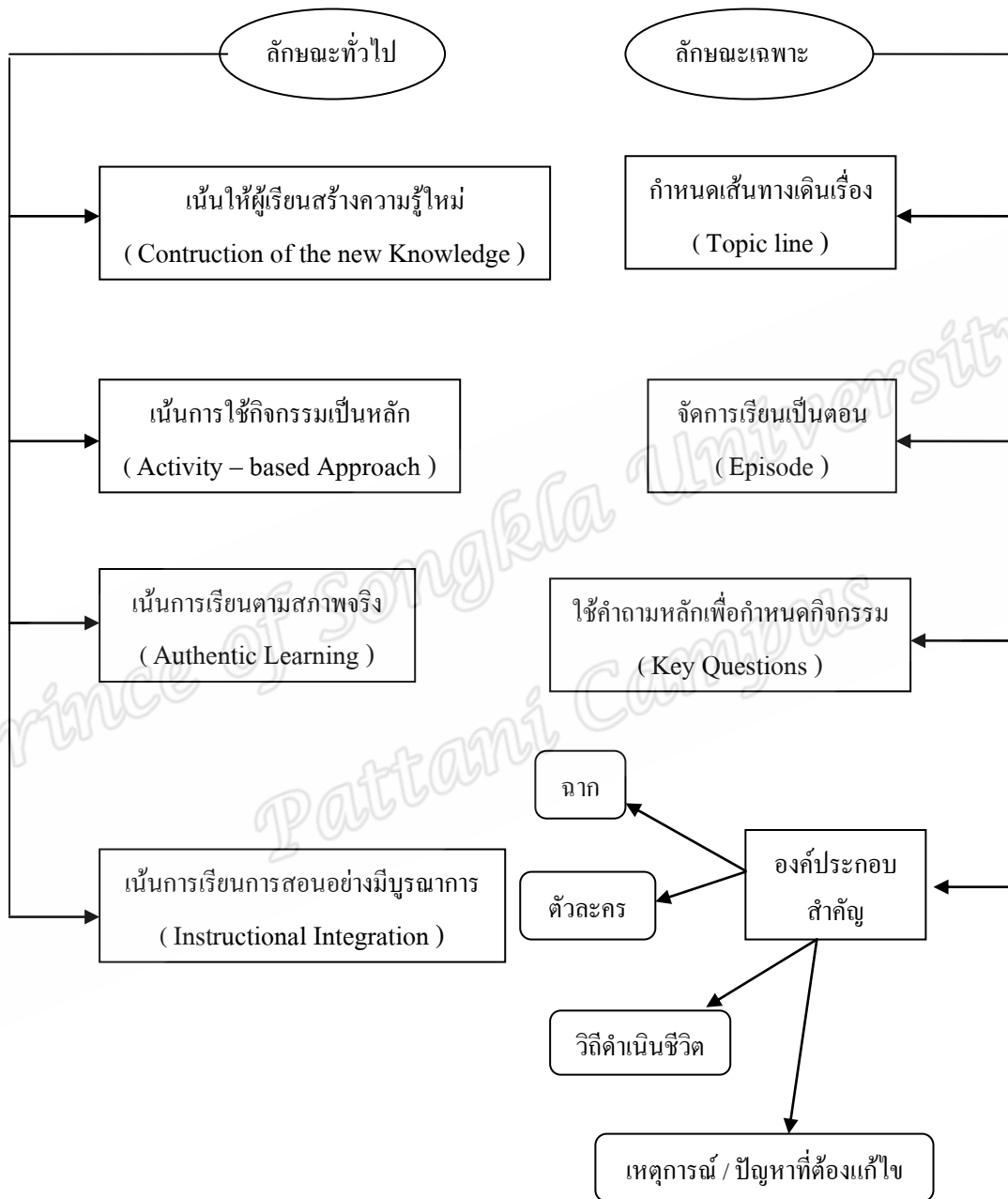
3. เมื่อมีตัวละครเกิดขึ้น ต้องมีคำถามว่าตัวละครเหล่านั้นทำอะไร คือ การดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องราวการทำความกิจกรรมของตัวละคร

4. เพื่อให้สตอรีไลน์มีจุดที่น่าสนใจต้องมีคำถามว่ามีอะไรสำคัญเกิดขึ้นกับตัวละคร คือ การมีเหตุการณ์ ปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งองค์ประกอบนี้เปรียบเสมือนเป็นจุดสรุปของเรื่องราวทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่ 1 และ 2 ผู้สอนอาจสลับขั้นตอนกันก็ได้ เช่น เริ่มจากตัวละครเป็นการเปิดตัวและตามด้วยสถานที่ที่ตัวละครนั้นเกี่ยวข้องกับ อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อนั้นเป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมของผู้เรียนได้เช่นกัน

ดังนั้น วิธีการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์จะเป็นการผูกเรื่องในแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยมีการตั้งคำถามหลักเป็นตัวเชื่อมการดำเนินกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการร่วมกันปฏิบัติจึงสามารถประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ไปใช้สอนได้ในทุกวิชา โดยเน้นเป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะกระบวนการต่างๆ ดังภาพประกอบ 1

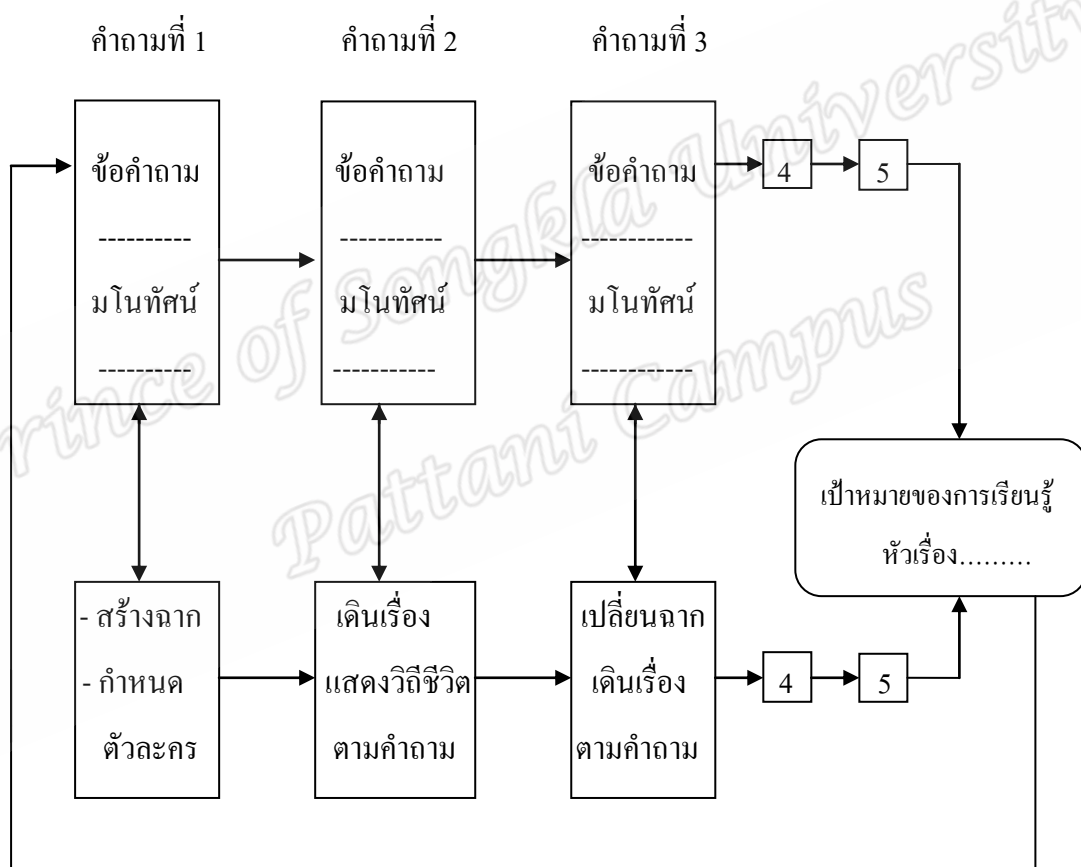
ลักษณะของวิธีสอนแบบสตอรีไลน์



ภาพประกอบ 1 ลักษณะของการสอนแบบสตอรีไลน์ (พิมพันธ์์ เชนะคุปต์, 2545)

2.7 กลไกการเรียนรู้การสอนแบบสตอรีไลน์

การสอนแบบสตอรีไลน์เป็นการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชาการและเป็นกิจกรรม โดยผู้เรียนสามารถคิดพัฒนาได้หลากหลายจากกิจกรรมต่อเนื่อง มีกระบวนการคิดตามคำถาม และแนวเรื่องที่ครูผู้สอนกำหนด การสอนนี้อาจจะไม่จบในคาบเดียว ขึ้นอยู่กับขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่ครูผู้สอนกำหนดว่าแคบหรือกว้างเพียงใด ในความแคบหรือกว้างหลาย ๆ ฉากนี้ ครูผู้สอนต้องกำหนดความรู้เป็นตอนๆ อย่างชัดเจน แต่ละคำถามจะมีคำตอบที่ผู้เรียนค้นได้จาก การดำเนินเรื่องของผู้เรียน ดังนั้นในการสอนแต่ละเรื่องครูผู้สอนต้องมีเป้าหมายของการเรียนรู้ที่กำหนดความสัมพันธ์ คำถามที่ 1 2 และ 3 หรือ 4...5 จะเกี่ยวเนื่องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 2



ทิศทางการกำหนดคำถามเพื่อให้ผู้สอนเดินเรื่องตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ

ภาพประกอบ 2 กลไกการเรียนรู้การสอนแบบสตอรีไลน์

จากแผนภาพ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้และ มโนทัศน์ของเรื่องที่จะสอนอย่างชัดเจน รวมทั้งการกำหนดข้อคำถามที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่ ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ลักษณะการสอนแบบสตอรีไลน์เป็นการสอนเน้นกิจกรรม (Activity- Bases Approach) ดังนั้น กิจกรรมที่ครูผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนนำมาเดินเรื่อง ได้มีหลาย รูปแบบได้แก่

- เล่นละคร
- เล่นบทบาทสมมุติ
- เล่นสมมุติ
- เล่นเชิดหุ่น
- เล่นละครแผนภาพ (ใช้ภาพปะติด เคลื่อนไหวตามฉากกระดาดที่วาด)
- เล่นแต่งเรื่องเป็นนิทาน
- เล่นเกมชีวิตเป็นกลุ่ม

ข้อสำคัญของกิจกรรมการสอนแบบสตอรีไลน์ที่จะนำมาใช้จะต้อง เป็นกิจกรรมที่ ผู้เรียน เล่นเป็น กลุ่ม มีอิสระในการคิดโดยเชื่อมโยงประสบการณ์หรือสิ่งที่พบและ ค้นเคยในชีวิตประจำวัน มาประยุกต์ใช้ในการเดินเรื่องได้ในทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ , 2545 : 42-43)

Bell & Fifield (1998 อ้างถึงใน สมนึก ปฏิปทานนท์, 2542 : 11) กล่าวว่า ถ้า ครูผู้สอนสามารถสร้างฉากให้ดี วางเค้าโครงเรื่องดีแล้วจะทำให้ให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตของตน ช่วยให้ผู้เรียนอยู่รอดได้อย่างดี เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ที่เขาพบเห็น เสริมให้เขาได้รู้วิธีเรียนที่จะต้องศึกษาไปชั่วชีวิตของเขา (ชาติรี สารานู, 2543 : 87)

นอกจากการกำหนดเป้าหมาย มโนทัศน์และข้อคำถามที่ชัดเจนแล้วในการสอน สามารถใช้กิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กมีอิสระในการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน และใช้ประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันเพื่อโยงไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริงของ เด็ก

2.8 การดำเนินเรื่องในการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์

การดำเนินเรื่องในการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ คือ การทำให้เกิด การเรียนการสอนโดยผู้สอนเป็นผู้พัฒนาหรือสร้างสตอรีไลน์ขึ้นและมีผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม การ ดำเนินเรื่องนี้มีลักษณะสำคัญดังที่ Steve Bell (2001: 1 อ้างถึงในวลัย พานิช, 2542 : 4-5) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1. มีเส้นทางเดินเรื่อง (Topic line) ที่ดำเนินเรื่องอย่างมีเหตุผลและต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่างของสตอรี่ไลน์
 2. มีตัวคำถามหลัก (Key questions) เป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละฉาก ซึ่งผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมต่างๆ
 3. คำถามหลักในแต่ละข้อเกี่ยวข้องกับแต่ละฉากหรือแต่ละตอน (Episode)
 4. ในแต่ละฉากหรือแต่ละตอนของสตอรี่ไลน์เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนได้สืบค้นแสวงหาคำตอบจากประสบการณ์โดยตรง
 5. ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุความสำเร็จตามความแตกต่างของระดับศักยภาพของตน และทุกคนต้องกลับมาตอบคำถามหลักเพื่อหาคำตอบในสตอรี่ไลน์ ในฉากหรือตอนอื่นๆต่อไป
- จากการศึกษาเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ดังกล่าว มาสามารถสรุปข้อดีและข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ ดังตาราง 2

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ตาราง 2 ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์

ข้อดี	ข้อจำกัด
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงทั้งการเรียนรู้ การคิดและการปฏิบัติ 2. พัฒนาผู้เรียนในเชิงบูรณาการทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ โดยอาศัยองค์ความรู้ ทักษะ การเรียนและกระบวนการเรียนรู้จากหลายสาขาวิชา 3. ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้เพิ่มเติม 4. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเรียนรู้อย่างมีความสุข 5. เป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นสูง ผู้สอนสามารถผสมผสานกิจกรรมที่หลากหลายเข้าด้วยกัน รวมทั้งเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมแบบสตอรีไลน์อย่างเต็มรูปแบบเนื่องจากมีลักษณะที่แยกออกเป็นรายวิชาอย่างชัดเจน จึงอาจจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการโดยมีรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกน และใช้รายวิชาอื่นๆ เป็นรายวิชาบูรณาการร่วม 2. ข้อจำกัดในด้านเวลา เนื่องจากกิจกรรมแบบสตอรีไลน์ควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่องแต่ในสภาพจริงการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนยังอยู่ในกรอบของเวลาตามที่กำหนดให้คาบเรียนละ 50 นาที 3. ข้อจำกัดในด้านแหล่งข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการจัดกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมแบบสตอรีไลน์เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ที่มา : อรรถพล อนันตวรสกุล (2545 : 77)

2.9 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์

อรรถชัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2542 : 39) กล่าวถึง บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์สามารถแบ่งเป็นบทบาทของบุคคลได้ 3 ฝ่าย ดังนี้

2.9.1 บทบาทของผู้สอน

1. ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและปรับเนื้อหา กระบวนการและทฤษฎีการสอนต่างๆ ให้เข้ากับสภาพที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ราชวิชา/กลุ่มวิชาอื่นๆที่สอนในชั้นเดียวกัน ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียน เป็นต้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะและเกิดการประสานความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3. กำหนดกิจกรรมและวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้าและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ เช่น เอกสาร หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น ตลอดจนแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและสถานที่

4. จัดกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนเช่น สภาพห้องเรียนบริเวณห้องเรียน สภาพท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวสามารถสัมผัสได้และผู้เรียนสนใจมากที่สุด

5. ลดบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้กำกับหรือผู้จัดการเรียนเพื่อสนับสนุนสื่อวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและแสวงหาความรู้โดยใช้คำถามนำ

6. วัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายๆ วิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน แฟ้มสะสมงาน เป็นต้นซึ่งข้อมูลจะเป็นข้อมูลของผู้เรียนรายบุคคลและเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขการวางแผนการสอนในครั้งต่อไป

2.9.2 บทบาทของผู้เรียน

1. ฝึกวางแผนการทำงานต่างๆร่วมกับผู้อื่น
2. ค้นคว้าหาความรู้ที่ตนและกลุ่มสนใจ เพื่อนำเสนอต่อเพื่อนร่วมชั้น
3. ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันกำหนดงานแต่ละลำดับขั้นตอนการทำงาน แบ่งกลุ่มงานตามความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ลงมือปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง รับผิดชอบ การชี้แนะและวิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อการปรับปรุงงาน ชื่นชมในผลงานร่วมกัน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาผลงานของตนเองจนเป็นที่น่าพอใจและสามารถสรุปความรู้ที่ค้นพบได้ด้วยตนเอง

2.9.3 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

1. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะรูปแบบวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์
2. ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามที่ครูต้องการ สนับสนุนและร้องขอมาให้ความรู้ตามควรแก่โอกาส

4. ส่งเสริม สนับสนุน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้ให้มีปริมาณเพียงพอ

5. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนและการปฏิบัติงานของผู้สอน ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการตลอดจนรายงานผลไปยังผู้เกี่ยวข้อง

6. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ ตลอดจนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์งานที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

ดังนั้น การเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ซึ่งมีลักษณะเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก บทบาทของผู้เรียนจึงต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและเพื่อนร่วมงานภายในกลุ่ม มีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาและสามารถค้นคว้าคำตอบได้ด้วยตนเอง ส่วนบทบาทของผู้สอนจะเป็นผู้สังเกตการณ์คอยช่วยเหลือให้กำลังใจหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีที่เป็นตลอดจนจัดเตรียมอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกต่างๆให้กับผู้เรียน และจะมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความก้าวหน้า ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองในการแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะทางสังคมได้

2.10 ข้อพิจารณาในการเรียนการสอนโดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์

อรทัย มุลคำ และคนอื่นๆ (2542 : 39 -40) ได้กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ ว่าควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยดีและตรงตามจุดประสงค์

1. ผู้สอนควรพิจารณาสร้างหัวเรื่องขึ้นจากโครงสร้างของหลักสูตรและควรกำหนดวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นหลัก โดยหัวเรื่องที่จะสร้างขึ้นต้องสามารถสัมพันธ์กับเรื่องอื่นได้อย่างกว้างขวางรวมทั้งเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในสิ่งที่เขาสนใจและต้องการเรียนรู้

2. แผนการสอนในแต่ละหัวเรื่องควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ภาคเรียน เพื่อมิให้ผู้เรียนเกิด ความเบื่อหน่าย และเกิดความสนุกในการค้นหาเรื่องใหม่ๆอยู่เสมอ

3. เน้นความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อความสำเร็จของรูปแบบการสอน
ในวิธีดังกล่าว
4. การสร้างกิจกรรมทุกกิจกรรมต้องมีความหมาย โดยผู้เรียนให้ความ
สนใจและเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเพื่อเชื่อมประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกัน
5. ผู้สอนควรโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับการเดินเรื่องให้ต่อเนื่องกันเพื่อ
ความสมบูรณ์ของวิธีสอน
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนางานได้ตลอดเวลา
7. ควรให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดทุกครั้งในแต่ละกิจกรรม และควร
ให้โอกาสได้ชื่นชมผลงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน
และเคารพ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
8. การจัดสถานที่ในการทำกิจกรรม ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและ
ความสะดวกในการใช้งาน
9. ในการทำกิจกรรม ควรเน้นให้ผู้เรียนทุกคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
เพื่อให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของงานชิ้นนั้นและนำมาสู่ความภูมิใจในการทำงานชิ้นนั้น
10. ควรใช้อุปกรณ์วัสดุที่มีในท้องถิ่น โดยประยุกต์จากสิ่งของเหลือใช้
เพื่อเป็นการสร้างเสริมนิสัยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
11. แหล่งข้อมูลความรู้ ผู้สอนควรจัดเตรียมให้บริการแก่ผู้เรียนเพื่อความ
สะดวกในการค้นหาข้อมูล และควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสภาพปัญหาตามความเป็นจริง
หรือมีละนั้นควรเชิญผู้รู้ หรือผู้ชำนาญการในเรื่องปัญหานั้นๆ มาให้ความรู้เสริมกับผู้เรียน เพื่อทำให้
การเรียนรู้ของผู้เรียนสมบูรณ์ครบถ้วนในด้านทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติ

2.11 ประโยชน์ของการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์

อรทัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2542 : 41-42) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนโดย
ใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ โดยแบ่งเป็นแต่ละฝ่ายได้ดังนี้

1. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้
- 1.2 เป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยถือว่าความรู้ที่ได้มาจาก
ผู้เรียนเองเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

1.3 ทำให้เกิดรูปแบบการแก้ไขปัญหาคือยากและซับซ้อน นอกเหนือจากที่มีในหลักสูตร เพราะผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมต่างๆจากจินตนาการของตน เกิดเป็นการเรียนรู้ใหม่

1.4 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งการทบทวนบ่อยครั้งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร

1.5 เป็นวิธีที่ง่ายในการนำสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมาเป็นประเด็นในการศึกษา

1.6 เป็นวิธีการสอนที่มีชีวิตชีวาโดยผู้สอนและผู้เรียนต่างช่วยกันสร้างเนื้อหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้สามัญสำนึกใช้ทักษะในการสำรวจสิ่งแวดล้อม และใช้ทักษะในการอธิบายความคิดได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้เรียนจะกระตือรือร้นเป็นอย่างมาก ในการสร้างผลงานของเขาอย่างเต็มความสามารถ

1.7 วิธีนี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเชื่อมต่อด้านความยากง่ายของความรู้ให้แก่ผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยผู้เรียนจะเพลิดเพลินกับการสร้างสรรค์ผลงานของเขา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมทักษะต่างๆของเขา เช่น พัฒนาการทางภาษา รวมถึงได้รับประโยชน์จากการเปิดกว้างของคำถาม ทำให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์งานเต็มความสามารถของตน

2. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้สอน

2.1 เป็นการแลกเปลี่ยนทัศนคติของผู้สอนเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งมีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้สอนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างเรื่องราวและจัดการกับปัญหาต่างๆได้

2.2 เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนรู้สึกมีแรงจูงใจและมีเสรีภาพในการร่วมสร้างโครงเรื่องกับผู้สอนและผู้สอนจะรู้สึกสนุกสนานไปกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตร

2.3 เป็นวิธีการที่ผู้สอนไม่ต้องเหนื่อยเหมือนกับการสอนในแบบปกติที่ต้องบรรยายทั้งวัน เพียงแต่ผู้สอนเตรียมการสอนมากขึ้นในการใช้ความคิดออกแบบกิจกรรม มีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและให้ความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น

3. ประโยชน์ที่เกิดขึ้นร่วมกันทั้งแก่ผู้เรียนและผู้สอน

3.1 เป็นวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในช่วงท้าย เพราะเป็นการเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นได้ทั้งสองฝ่าย โดยผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกในการได้รับการยอมรับและผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมในโครงเรื่องโดยอาศัยพื้นฐานจากเรื่องที่คุณเรียนคิดขึ้นมา

3.2 เป็นวิธีการส่งเสริมการให้เกียรติ และเคารพซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในฐานะผู้ทำงานร่วมกัน โดยหน้าที่ผู้สอนคือ ผู้แนะนำวางแผนกว้างๆให้ผู้เรียนนำไปพัฒนาตนเอง และจากบรรยากาศที่เป็นกันเองจะทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและผู้สอน โดยจะส่งผลให้โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ที่ทุกคนเฝ้ารอคอยที่จะมาพบปะกันเพื่อช่วยเหลือกันสร้างและชื่นชมผลงานซึ่งกันและกัน

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2542 : 39) ได้กล่าวถึง การนำรูปแบบการสอนแบบสตอรี่ไลน์ไปใช้จะพบว่า ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน กลุ่ม สามารถนำหลักสูตรที่หลากหลายมาบูรณาการได้ การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆถูกนำมาใช้ เกิดเป็นการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ซึ่งจะมีโครงสร้างในการวางแผนและการเตรียมการร่วมกัน ผู้ปกครองของผู้เรียนได้ให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการขยายโอกาสเชื่อมโยงกับชุมชนมากขึ้น ผู้เรียนเกิดความประทับใจและบันทึกแนวคิดของตนผ่านสื่อต่างๆ ผลจากการเรียนรู้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและรู้สึกมั่นใจในการเรียนของตนเพิ่มขึ้น จากการฝึกทักษะต่างๆจะมีส่วนสัมพันธ์และมีความหมายต่อตัวผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนทุกคนจะรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนด้วยวิธีดังกล่าว

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ มีความรับผิดชอบ การช่วยเหลือผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในความสามารถของตน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำในเรื่องโครงสร้างหรือหัวข้อ ซึ่งส่งผลให้เป็นการสร้างบรรยากาศที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นด้วย

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์

งานวิจัยในประเทศ

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2542 : 55-72) วิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบอีกว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจและสนใจในการเรียนการสอนแบบนี้เป็นอย่างดี สามารถฝึกทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ โดยแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และสามารถตอบคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อทดสอบความรู้จากผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนสามารถฝึกการวางแผนในการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อนสมาชิกได้เป็นอย่างดีมีโอกาสในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นตลอดจน ได้แสดงความสามารถของตนออกมาเป็นผลงาน

อารีย์ ปรีดีกุล (2544) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลวิจัยพบว่า

1) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม ส่วนผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์นั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์นี้ เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด การเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้องสำคัญรองลงมาสำหรับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติให้ความสำคัญของการเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนร่วมห้องอยู่ในระดับที่มาก ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับรองลงมาและนักเรียนยังมีความคิดเห็น่า บรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างหลากหลายน้อยที่สุด

3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มทดลองมีความเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้สร้างสรรค์จินตนาการมากที่สุด เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนทำงานกับเพื่อน นักเรียนรู้จักการรวบรวมข้อมูลและยังเป็นกิจกรรมที่ฝึกสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างมาก ส่วนในกลุ่มควบคุมมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนให้นักเรียนได้สร้างสรรค์จินตนาการมากกว่าฝึกให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนและยังมากกว่าการฝึกให้นักเรียนรู้จักการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 3 ด้านนี้ คล้ายคลึงกันแต่จะแตกต่างกันตรงที่การให้ความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในภาพรวมของความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4) ด้านเนื้อหา กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าการเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนสามารถบูรณาการเข้ากันได้และยังมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากเป็นอันดับแรก ส่วนให้ความรู้ที่แปลกใหม่และทันสมัยรวมทั้งมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาอยู่ในลำดับที่รองลงมา ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มทดลองจะมีความคิดเห็นว่าการเนื้อหาสาระที่ได้เรียนนั้นมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมาก ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความเหมาะสมกับระดับการศึกษาเนื้อหาสามารถบูรณาการเข้าหากันได้ และให้ความรู้ที่แปลกใหม่ทันสมัยนั้น อยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันว่า เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากแต่เมื่อมองค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองจะให้น้ำหนักที่มากกว่า ส่วนความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาในด้านอื่นๆ นั้น ค่าเฉลี่ยต่างกันทุกข้อ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านเนื้อหาทุกข้อของทั้ง 2 กลุ่ม ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5) ด้านพฤติกรรมการสอนของครูกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าการสอนของครูที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์นั้นเน้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ด้านเนื้อหาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นด้านเนื้อหาในแต่ละข้อนั้น กลุ่มทดลองจะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม

6) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับที่มากทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่ารับรู้ข้อมูลจากผู้อื่นฝ่ายเดียวจะอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนในแง่ที่ว่านักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับที่มากเป็นอันดับแรก ส่วนการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนสามารถคิด

วิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการเป็นความรู้ของตนเองนั้นอยู่ในระดับที่มาก รองลงมา ส่วนในกลุ่มควบคุมระดับความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจะอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จะมีความคิดเห็นที่มาก ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสอนเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในด้านบรรยากาศการเรียนและสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา ด้านพฤติกรรมการสอนของผู้สอนและด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนในทุกๆ ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับสมมติฐาน

ทิพวรรณ ตำราญวงศ์ (2545) วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ผลวิจัยพบว่า

1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนและสามารถนำความรู้จากวิชาอื่นมาเชื่อมโยงได้

2) นักเรียนที่เรียน โดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 75.79 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70

3) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ พบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและน่าสนใจทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียน

จิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : 17-18) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุด การเรียนสตอรี่ไลน์ ผลการวิจัยนักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01นักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรินทร วั่งกะฮาด (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2543 ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แสดงออก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ผู้เรียนรู้ รู้จักวางแผนการทำงาน มีโอกาสทำงานเป็นคณะ ได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาและได้แก้ปัญหาาร่วมกัน นอกจากนั้นยังฝึกให้คิดเป็นทำ เป็น แก้ปัญหาเป็นสอดคล้องกับความรู้ เจตคติ เรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

เกรียงไกร ยิ่งสง่า (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย ผลการใช้สตอรีไลน์และการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ เจตคติและทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชา ส 053 ประชากรและสิ่งแวดล้อม ปี 2543 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์และการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ธาริณี วิทยาอนิวรรณ (2543 : 125) วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาด้วยวิธีสตอรีไลน์เรื่องผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าร้อยละ 70 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

อารีย์ ชุมณี (2546 : 103) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์และมนุษยสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์และการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์กับการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ และมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุกัญญา แด่มศิริรัตนกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น หลังจากการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หทัย น้อยสมบัติและคนอื่นๆ (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบสตอรีไลน์ ผลวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แสดงออก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีอิสระทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบตลอดจนมีความร่าเริงสนุกสนานในการเรียน นอกจากนี้การสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการวางแผน การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้เป็นอย่างดีและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติ มีพัฒนาการทางสังคมทั้งนักเรียนไทยและนักเรียนชาวต่างชาติ และการบูรณาการโดยใช้วิธีสตอรีไลน์นี้มีผลทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะในวิชาที่นำมาบูรณาการ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ไปพร้อมๆ กันอีกด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ สรุปได้ว่าการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า กล้าแสดงออก และฝึกลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีอิสระทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ผู้เรียนรู้จักการวางแผนในการทำงาน เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานกันเป็นกลุ่ม มีความร่าเริง ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและประทับใจในสาระการเรียนรู้ที่เรียน และวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ยังเป็นนวัตกรรมที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ง่ายต่อการปฏิบัติ ให้ความสนุกสนานแก่ผู้เรียนและผู้สอน ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนเนื่องจากเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเอง รวมทั้งได้พัฒนาทักษะพื้นฐาน ทักษะทางสังคมได้พัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสะดวกแก่การนำไปประยุกต์ใช้สำหรับบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในทุกระดับการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1. ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาที่เป็นผู้นำเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

Murray (1938 : 80-81) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มที่ต้องการจะกระทำสิ่งใดๆให้สำเร็จโดยเร็ว และมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่นๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง

McClelland (1961 : 36) ได้อธิบายถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วง โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความกังวลเมื่อพบความล้มเหลว ซึ่งความสำเร็จนั้นไม่ใช่เพราะการเสี่ยงโชคหรือเพราะโชค

Alfred Alschuler (1973 : 23) กล่าวความหมายกว้างๆของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ การแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อาศัยการวางแผนและความพยายามเพื่อความเป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้าเพื่อการทำสิ่งที่ดีขึ้นรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อการทำสิ่งที่มีเอกลักษณ์

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 196) ได้เสนอความคิดเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่างๆให้ได้รับความสำเร็จบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะ พยายาม อุตุน ทำงานมีแผน ส่วนผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีลักษณะการทำงานที่ไม่มีความหมายหรือตั้งเป้าหมายง่ายๆเพราะกลัวความล้มเหลวในการทำงาน

เพ็ญศรี แก้วทอง (2540 : 32) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความต้องการทำงานที่ยาก ทำทลายความคิดและความสามารถให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ ด้วยความมุ่งมั่น พยายามอุตุนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

จารุวรรณ ชัยยีน (2545 : 24) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นความต้องการที่จะทำงานที่ยาก ทำทลายความสามารถ ให้บรรลุเป้าหมายอันดีเลิศ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวงทั้งนี้โดยอาศัยความมานะบากบั่น และมุ่งมั่นอย่างเต็มกำลังความสามารถ เท่าที่จะทำได้ดีที่สุด รู้สึกดีใจเมื่อประสบความสำเร็จและเสียใจเมื่อประสบความล้มเหลว

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งความต้องการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยอาศัยความกระตือรือร้น ความพากเพียรที่ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงโดยไม่ท้อแท้ มีความทะเยอทะยาน ความรับผิดชอบ รู้จักวางแผนในการทำงาน แสดงออกถึงลักษณะนิสัยความเป็นตัวของตัว รวมทั้งการอุทิศตนอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่จะทำได้เป็นอย่างดีที่สุดเพื่อให้ความสำเร็จนั้นบรรลุมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศที่แท้จริง

2. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาได้เสนอแนวคิดเชิงทฤษฎีของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้หลายทฤษฎี แต่ผู้วิจัยจะขอเสนอไว้ที่นี้เพียงบางทฤษฎี ดังต่อไปนี้

2.1. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Murray

Murray (1938 : 152-266 อ้างถึงในเสนอ ทองจีน 2533 : 10) ได้รวบรวมความต้องการทางจิตของมนุษย์ไว้ 28 ชนิด และในจำนวนนี้มีความต้องการเอาชนะและประสบความสำเร็จรวมอยู่ด้วยเขาจึงเป็นคนแรกที่ได้กล่าวถึงความต้องการทางจิตที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถมีพลังจิต (Will Power) ที่จะเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างที่จะกระทำในสิ่งที่ยากให้ประสบความสำเร็จ

2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Atkinson

Atkinson (1964 quoted in Beck, 1983 : 342-347) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Need for Achievement หรือ Achievement Motivation) ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนของนักเรียน ทฤษฎี Atkinson กล่าวว่าแรงจูงใจที่สำคัญ 2 แหล่ง คือ ความหวังที่จะประสบความสำเร็จ (Hope for Success)และการกลัวความล้มเหลว (Fear of Failure) โดยกล่าวว่าเมื่อคนเผชิญกับทางเลือก 2 ทางนี้จะทำให้มีปฏิกิริยาขึ้นเรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ซึ่งแรงจูงใจนี้จะสัมพันธ์กับระดับความยากของภารกิจที่จะต้องทำด้วยหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับบุคคลสมมูลกับความน่าจะเป็นที่ประสบผลสำเร็จในกิจ

2.3. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเพราะเป็นเสมือนเป็นพลังผลักดันให้บุคคลก้าวไปข้างหน้า และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อความเป็นเลิศในสิ่งที่ทำดัง McClelland (1961 : 36 – 62) ได้ตั้งทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory) โดยได้อธิบายทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจทางสังคม 3 ประการ คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำบุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะให้ได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคมทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจหากทำอะไรได้เหนือกว่าคนอื่น ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าคนอื่น

3. ลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

Weiner (1972 : 203 - 215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเปรียบเทียบกับผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว ชอบเลือกทำงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าและภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

มีผู้สนใจศึกษาลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้มากมายดังเช่น McClelland (1961 : 207 256) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่ามีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate Risk Taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวไม่ชอบที่จะทำสิ่งง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถแต่จะเลือกทำในสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตนและการกระทำสิ่งยากให้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักไม่กล้าเสี่ยง เพราะกลัวไม่สำเร็จหรือเสี่ยงเกินไปทั้งๆ ที่รู้ว่าจะทำไม่สำเร็จโดยหวังพึ่งโชค

2. มีความกระตือรือร้น (Energetic) หรือมีความขยันขันแข็ง ในการกระทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ซึ่งไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มานะพากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทายความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองขบคิดและจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานสำคัญสำเร็จลุล่วงไป

3. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) โดยจะพยายามทำงานให้เสร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่หวังจะให้คนอื่นยกย่องตน ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบให้ผู้อื่นมาบงการว่าตนควรจะทำอะไร

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of Result of Decision) โดยจะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลเป็นอย่างไร มิใช่คาดคะเนว่าเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้และเมื่อทราบผลการตัดสินใจหรือการกระทำแล้วก็ยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก

5. มีการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Anticipation of Future Possibilities) ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นผู้ที่มีแผนระยะยาว เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ข้อนี้ยังไม่มีหลักฐานการค้นคว้าเพียงพอ แต่เป็นลักษณะที่น่าจะทำให้เกิดสมรรถภาพในการจัดระบบงานยิ่งขึ้นในการเลือกผู้ร่วมงานนั้นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเลือกผู้ที่มีความสามารถในงานนั้นมากกว่าที่จะเลือกเพื่อนที่สนิทหรือผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างอื่น

Mehrabian (1968 : 496 – 497) ได้ใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า โครงสร้างของลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นมี 8 องค์ประกอบ คือ

1. ชอบความเป็นอิสระ
2. การเลือกกิจกรรมจะเลือกกิจกรรมที่แสดงความสำเร็จหรือเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ
3. มีความต้องการทำงานเพื่อให้สำเร็จมากกว่าที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
4. การเสี่ยงจะเลือกเสี่ยงในระดับที่เหมาะสมกับความสามารถ โดยมีระดับความคาดหวังตรงกับสภาพความเป็นจริง
5. การเลือกงาน จะเลือกงานที่ยากและท้าทายความสามารถ
6. การเลือกกิจกรรมจะเลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและฝึกความชำนาญ
7. มีความอดทนที่จะคอยผลเป็นเวลานาน
8. มีความผูกพันกับอนาคตมากกว่าอดีตและปัจจุบัน

Herman (1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง
2. มีความกล้าเสี่ยง

3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้น
4. มีความอดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน
5. เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนก็จะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ
6. คิดว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่นด้วยผลงาน โดยพยายามทำงานของตนให้ดีขึ้น
10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้สำเร็จด้วยดีเสมอ

สุพจน์ สิ้นสูงส์วัฒน์ (2527 : 26 - 31) ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1961 : 207 - 256) และนำหลักการจัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีของ Eysenck (1970 : 13 -15) มากำหนดลักษณะพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยแบ่งออกเป็นองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้ 6 ด้านคือ

1. ด้านความทะเยอทะยาน หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่มีความต้องการจะให้ตนสำเร็จโดยตั้งความคาดหวังไว้สูง มุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ต้องการให้ได้เพื่อให้อำนาจหรือความเป็นอยู่ของตนสูงขึ้น ดีเด่นเหนือคนอื่น ๆ ให้คนอื่นรู้จักด้วยผลงาน เลือกทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันหรือฝึกความชำนาญและต้องการชัยชนะเมื่อมีการแข่งขัน
2. ด้านความกระตือรือร้น หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่เต็มใจเอาใจใส่และตั้งใจจริงในการทำงาน อาสาทำงานที่ตนถนัดทำงานทันทีที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง มีความขยันขันแข็งในงานที่ต้องใช้ความคิด อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง สนุกสนานในการทำงานและสามารถทำงานให้สำเร็จได้ในเวลาอันสั้น
3. ด้านความกล้าเสี่ยง หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวในการกระทำสิ่งที่เป็นไปได้ มีความยากพอเหมาะกับความสามารถของตน กล้าได้กล้าเสียทำทุกสิ่งด้วยความมั่นใจ ไม่เชื่อโชคกลางหรือสิ่งมหัศจรรย์ มุ่งทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จมากกว่าที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
4. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การแสดงออกถึงลักษณะนิสัยบุคคลที่มีการรักษาสีทหน้าตาของตนเองอย่างเคร่งครัด มีความผูกพันกับงานที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบต่อผลงานของตนและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ ทำงานให้เสร็จตามความพึงพอใจของตนเอง แม้ถูกรบกวนในขณะที่ทำงานก็จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้
5. ด้านการรู้จักวางแผนงาน หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่มีแบบแผนในการทำงาน มีจุดประสงค์ที่เด่นชัดเห็นลู่ทางในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เล็งเห็น

การณ์ไกล ทำงานอย่างประณีตและเป็นระเบียบ มีความรอบคอบและรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลก่อนตัดสินใจ ผูกพันกับอนาคตมากกว่าอดีตหรือปัจจุบัน และเลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

6. ด้านความมีเอกลักษณ์ หมายถึง การแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่เป็นตัวของตัวเองสูง ไม่เลียนแบบคนอื่น ริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเอง สนใจเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่ ๆ มีอิสระในการทำงานและการแสดงออก ใช้ความคิดหรือทฤษฎีใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใครในการแก้ปัญหา

พรณี ช. เจนจิต (2545 : 292) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

2. เป็นผู้ทำงานมีแผน

3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภิตา (2542 : 140 – 141) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายาม อดทนเพื่อจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

2. ต้องการงานให้ดีที่สุด โดยเน้นถึงมาตรฐานที่ดีเลิศของความสำเร็จ

3. ชอบความท้าทายของงาน โดยมุ่งงานที่สำคัญให้ประสบความสำเร็จ

4. ชอบแสดงออกถึงความรับผิดชอบเกี่ยวกับงาน

5. ชอบแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์

6. ทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นขั้นตอน และมีการวางแผน

7. ชอบยกเหตุผลมาประกอบคำพูดเสมอ

8. อยากให้ผู้อื่นยกย่องว่าทำงานเก่ง

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น จะเป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยานสูง หวังว่าตนจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก มีความกระตือรือร้น พยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป อดทน มีความกล้าเสี่ยง มีความรับผิดชอบ ทำงานที่ยากได้เป็นเวลานานไม่หยุดนิ่ง คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก ต้องการให้เป็นที่รู้จัก เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

4. การใช้แรงจูงใจในการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอนครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดการบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยที่การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมีหลายวิธีดังนี้ (อารี พันธุ์ณี , 2546 : 292-295)

1. การเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ การเร้าจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว ซึ่งอาจทำได้ดังนี้

1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการจัดสภาพการณ์ในห้องเรียน เพื่อโดยวิธีสืบสวนตามแนวของ Bruner จัดนิทรรศการ จัดเกมหรือตอบปัญหาต่างๆ

1.2 สร้างความกังวลใจในระดับปานกลาง ความกังวลใจทำให้เกิดการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพการณ์ ทางอารมณ์ที่หงุดหงิดกังวลในที่สะสมมากขึ้นในระดับที่เหมาะสม จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมของการแสวงหาคำตอบที่ต้องการ และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นได้

2. การชมเชยและการตำหนิ เป็นการนำเอาวิธีการกระตุ้นให้บุคคลทำงาน โดยมุ่งให้ได้รับรางวัลและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ อาจจะเป็นนามธรรมภาษาหรือสัญลักษณ์ก็ได้

3. การรู้ความก้าวหน้าของตนเองดีขึ้นจะทำให้เขารู้สึกว่าตนเองประสบผลสำเร็จจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นการจูงใจให้เขาสนใจในการเรียนขั้นต่อไป

4. ระดับความมุ่งหวัง การให้ผู้เรียนตั้งระดับความมุ่งหวังจะทำให้ผู้เรียนพยายามที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ และพยายามหลีกเลี่ยงความผิดหวังควรส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของตนและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงด้วย

5. การให้รางวัลและการลงโทษ ก็เป็นการจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำได้ดังนี้

5.1 ความเหมาะสม ควรจะใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพราะการให้รางวัลอาจทำให้เด็กคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของตน หรือการลงโทษจะมีผลทำให้คนหลบหนีและเก็บกด ตลอดจนเกิดความก้าวร้าวในภายหลังได้

5.2 การลงโทษไม่ควรจะรุนแรงหรือลงโทษพร่ำเพรื่อและควรจะให้เด็กรู้ว่าถ้าลงโทษแล้วตนดีขึ้นจะเป็นประโยชน์และเป็นรางวัลไปในตัว

5.3 การให้รางวัลและการลงโทษ ควรกระทำทันทีและเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงจะได้ผลดีมากกว่าการเว้นระยะให้ห่างออกไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้มีผู้สนใจทำการวิจัยไว้เป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นผลงานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศไทย ดังนี้

Frust (1966 : 927 - 933) ได้ศึกษาการใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 228 คน จำแนกเป็นชาย 136 คน หญิง 92 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มตามคะแนนความสามารถทางภาษา ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคิดจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกรดเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสามารถทั่วไป ด้านภาษา ผล ปรากฏว่า กลุ่มที่มีคะแนนความสามารถทางภาษาปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

Willens (1982 : อ้างถึงในแสงจันทร์, ณ สงขลา , 2542 : 78) ได้ศึกษาผลของสถานภาพทางเศรษฐกิจ ความสามารถทางภาษา การควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความเพียรพยายามกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 2 จำนวน 44 คน ที่เรียนวิชาซ่อมเสริมภาษาอังกฤษและเรียนวิชาเรียงความภาษาอังกฤษ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Myers (1965 : 44 - 49) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 524 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 งานวิจัยในประเทศ

อุสมาน ลิมอปาแล (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการจัดความคิดรวบยอดแบบย่อเรื่องที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์อิสลามของนักเรียนชั้นปีที่ 3 อิบติดาอียะฮ. ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 72 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ธนรัตน์ ธนากิจเจริญสุข (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันที่เรียนจากรายการวิดีโอทัศน์ที่มีวิธีการเสนอเนื้อหาแบบอุปนัยและแบบนิรนัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม กรุงเทพฯ จำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอทัศน์ที่มีวิธีการเสนอเนื้อหาแบบอุปนัยและแบบนิรนัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ (2) นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับวิธีการเสนอเนื้อหาในรายการวิดีโอทัศน์ที่ส่งผลร่วมกันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (4) นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอทัศน์ที่มีวิธีการเสนอเนื้อหาแบบอุปนัยและแบบนิรนัยมีความคงทนในการจำวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (5) นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีความคงทนในการจำวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (6) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับวิธีการเสนอเนื้อหาในรายการวิดีโอทัศน์ที่ส่งผลต่อความคงทนในการจำวิชาคณิตศาสตร์

มลฤดี สุวรรณมาลย์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสรุปความคิดรวบยอดเนื้อเรื่องต่างรูปแบบที่มีต่อการเรียนรู้และความคงทนของการเรียนรู้เนื้อเรื่องกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน ผู้วิจัยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 192 คน โดยสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 32 คน แต่ละกลุ่มจะได้รับเงื่อนไขการทดลองเพียงเงื่อนไขเดียวคือ อ่านเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งสรุปความคิดรวบยอดแต่ละวิธี แล้วทำแบบทดสอบวัดการเรียนรู้โดยใช้เวลาเพียง 50 นาที เมื่อนักเรียนเรียนเนื้อเรื่องที่มีการสรุปความคิดรวบยอดต่างวิธีผ่านไป แล้ว 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไม่พบกิริยาร่วมระหว่างการสรุปความคิดรวบยอดต่างประเภทกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถที่จะสรุปได้ว่าการใช้แรงจูงใจในการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อนักเรียนเพราะจะทำให้ให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูงก็จะส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการเรียน โดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการเรียนโดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์กับการ เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียนโดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการเรียนโดยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยวิธี สอนแบบปกติ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาที่เรียนโดย วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์และวิธีสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ทำให้ทราบผลการของการสอนแบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการเลือกวิธีสอนที่ จะนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3. เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้แก่ครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาสุขศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องกับการสอนสุขศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีความหลากหลาย นักเรียนมีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม

4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยสำหรับผู้สนใจวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายในเขตอำเภอสาวยบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 841 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโตะบาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้มาโดยการเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 60 คน ดังนี้

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 1 จำนวน 30 คน (กลุ่มทดลอง)
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 2 จำนวน 30 คน (กลุ่มควบคุม)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมดจำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 1 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาสาระจากหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านโตะบาลา พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอน จำแนกเป็น 2 วิธี ได้แก่

5.1.1 วิธีสอนแบบสตอรีไลน์

5.1.2 วิธีสอนแบบปกติ

5.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัว ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

5.2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีสอนแบบสตอรีไลน์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการสร้างเส้นทางการเดินเรื่องให้เรียงต่อเนื่องตามลำดับเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะมีการเรียนรู้โดยผู้สอนใช้คำถามนำ (Key Questions) เป็นตัวเชื่อมโยงในการเปิดประเด็นให้ผู้เรียนได้ผูกเรื่องจากประสบการณ์และจินตนาการ อันจะเป็นการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จาก ตัวละคร วิถีชีวิต เหตุการณ์และปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน โดยการแนะนำการเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม หลังจากนั้นก็แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม

1.2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นขั้นที่ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การตอบคำถามนำและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามองค์ประกอบของวิธีสตอรีไลน์ โดยแบ่งเป็นตอนอย่างน้อย 4 ตอน ตามองค์ประกอบของวิธีสตอรีไลน์ ในแต่ละตอนผู้เรียนมีการวางแผน เพื่อตอบคำถามนำและการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ

1.3 ขั้นกิจกรรมสรุป และนำเสนอผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนออกมาอภิปราย หรือสรุปเล่าเรื่องนำเสนอผลงาน ตลอดจนแนวคิดและประสบการณ์ของกลุ่มตนเองให้เพื่อนๆ ทราบ

1.4 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติกิจกรรมในทุกขั้นตอน คือ การตอบคำถามนำ การปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละตอน ผลงานการสร้างสรรค์ และจากการนำเสนอผลงานของกลุ่ม

2. วิธีสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้วิธีการสอนตามรูปแบบการสอนและกิจกรรมการสอนตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

- 2.1 ขั้นสร้างความสนใจ
- 2.2 ขั้นสำรวจและค้นหา
- 2.3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป
- 2.4 ขั้นขยายความรู้
- 2.5 ขั้นประเมิน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดความสามารถด้านต่างๆดังนี้

3.1 ด้านความรู้-ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วในวิชาสุขศึกษา

3.2 ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย ตีความ ขยายความ ให้เหตุผลจากความรู้ที่เรียนไปแล้ว

3.3 ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้และวิธีการต่างๆที่ได้เรียน นำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่มีความทะเยอทะยาน ความเพียรพยายาม ความคิดริเริ่มและแก้ปัญหา ความรับผิดชอบและความกระตือรือร้น ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของจารุวรรณ ยั่งยืน (2546 : 90)

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโตะบารา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3